

Skyddsföreskrifter och upplysningar Botsmark vattentäkt

Bild: Fredrik Larsson

Innehållsförteckning

1	Vattenskyddsområdet i Botsmark.....	2
1.1	Syfte med skyddet.....	2
1.2	Avgränsning av skydds-zoner	2
1.3	Skydds-föreskrifter	2
1.4	Hänsynsregler.....	3
2	Skydds-föreskrifter	3
2.1	Skydds-område	3
2.2	Skyltning.....	4
2.3	Dispens.....	5
2.4	Allmänt om förbud, dispenser och tillstånd	5
2.5	Undantag för den kommunala vattenförsörjningsverksamheten	5
2.6	Undantag för akuta åtgärder	5
2.7	Ikraftträdande.....	6
2.8	Övergångsregler.....	6
2.9	Definitioner.....	6
3	Föreskrifter om inskränkningar	8
3.1	Föreskrifter om inskränkningar i primär skydds-zon	9
3.2	Föreskrifter om inskränkningar i sekundär skydds-zon.....	12
4	Upplýsingar.....	16
4.1	Underrättelse om olyckshändelse och brandsläckning.....	16
4.2	Beredskap	16
4.3	Ersättning	16
4.4	Påföljd vid överträdelse av skydds-föreskrift	16
4.5	Tillsyn.....	16
4.6	Avgifter.....	16
4.7	Övrig lagstiftning	17
4.8	Ny och ersättande lagstiftning	17
4.8.1	Information	17
4.8.2	Transport av farligt gods.....	17
4.8.3	Övrig reglering	17
4.8.4	Hantering av oljor, brandfarliga vätskor och övriga kemikalier... ..	17
4.9	Spridning av kemiska bekämpningsmedel	19
4.9.1	Vattenverksamhet	19
4.9.2	Skogsbruk	20
4.9.3	Förorenade områden	20
4.9.4	Återvinning av avfall för anläggningsändamål	20

1 Vattenskyddsområdet i Botsmark

1.1 Syfte med skyddet

Dricksvatten är ett livsmedel och en av de viktigaste komponenterna för att uppnå en god livskvalitet. Det är därför viktigt att skydda vattnet mot föroreningar och annan negativ påverkan, sett i ett flergenerationsperspektiv.

Syftet med vattenskyddsområdet och tillhörande skyddsföreskrifter är att säkerställa att vattentäkten i Botsmark har ett tillräckligt skydd så att det kan användas som dricksvattentäkt nu och i framtiden, detta genom att begränsa risken för försämring av dricksvattnets kvalitet och tillgång. De föreslagna skyddsföreskrifterna ska säkerställa att syftet med skyddet uppnås genom att reglera och motverka sådana verksamheter, hantering och åtgärder som kan medföra risk för vattenförorening och negativ påverkan på råvattenkvaliteten eller tillgänglig vattenmängd. Föreskrifterna syftar även till att vara ett underlag vid samhällsplanering, tillsyn och prövning.

1.2 Avgränsning av skydds-zoner

Vattenskyddsområdet är indelat i primär - respektive sekundär skydds-zon. Inom primär skydds-zon finns en förbuds-zon för energianläggning, med tilläggsregleringar utöver det som gäller inom övriga delar av primär skydds-zon. Skydds-zonernas gränser har dragits med stöd av utförd riskanalys, utifrån påverkanskällor och de hydrologiska och hydrogeologiska förhållanden som råder inom vattentäktens tillrinningsområde. Skyddsföreskrifterna är en del av arbetet för att förhindra att vattnet som når vattentäkten förorenas.

Skydds-zonernas gränser redovisas på kartan i avsnitt Skyddsföreskrifter. Primär skydds-zon innefattar det område varifrån transporttiden för grundvatten i berg till vattentäktens-zonen bedöms vara mindre än 100 dygn vid ogynnsamma förhållanden. Sekundär skydds-zon omfattar resterande delar av vattentäktens bedömda tillrinningsområde.

1.3 Skyddsföreskrifter

För ett vattenskyddsområde gäller vissa bestämmelser som regleras i s.k. skyddsföreskrifter. Skyddsföreskrifterna ska bidra till att nå syftet inom de olika zonerna inom vattenskyddsområdet och är ett komplement till annan lagstiftning. Utgångspunkten för skyddsföreskrifterna är den riskanalys som genomförts för verksamheter och potentiella föroreningskällor i vattentäktens tillrinningsområde.

1.4 Hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap 3 § finns allmänna hänsynsregler som innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att alla som vidtar åtgärder eller bedriver verksamhet som kan ha påverkan på vattenskyddsområdet är skyldiga att verka för att det inte påverkas negativt. Skyddsföreskrifterna kan ses som en upplysning om hur de allmänna hänsynsreglerna kan tolkas inom skyddsområdet.

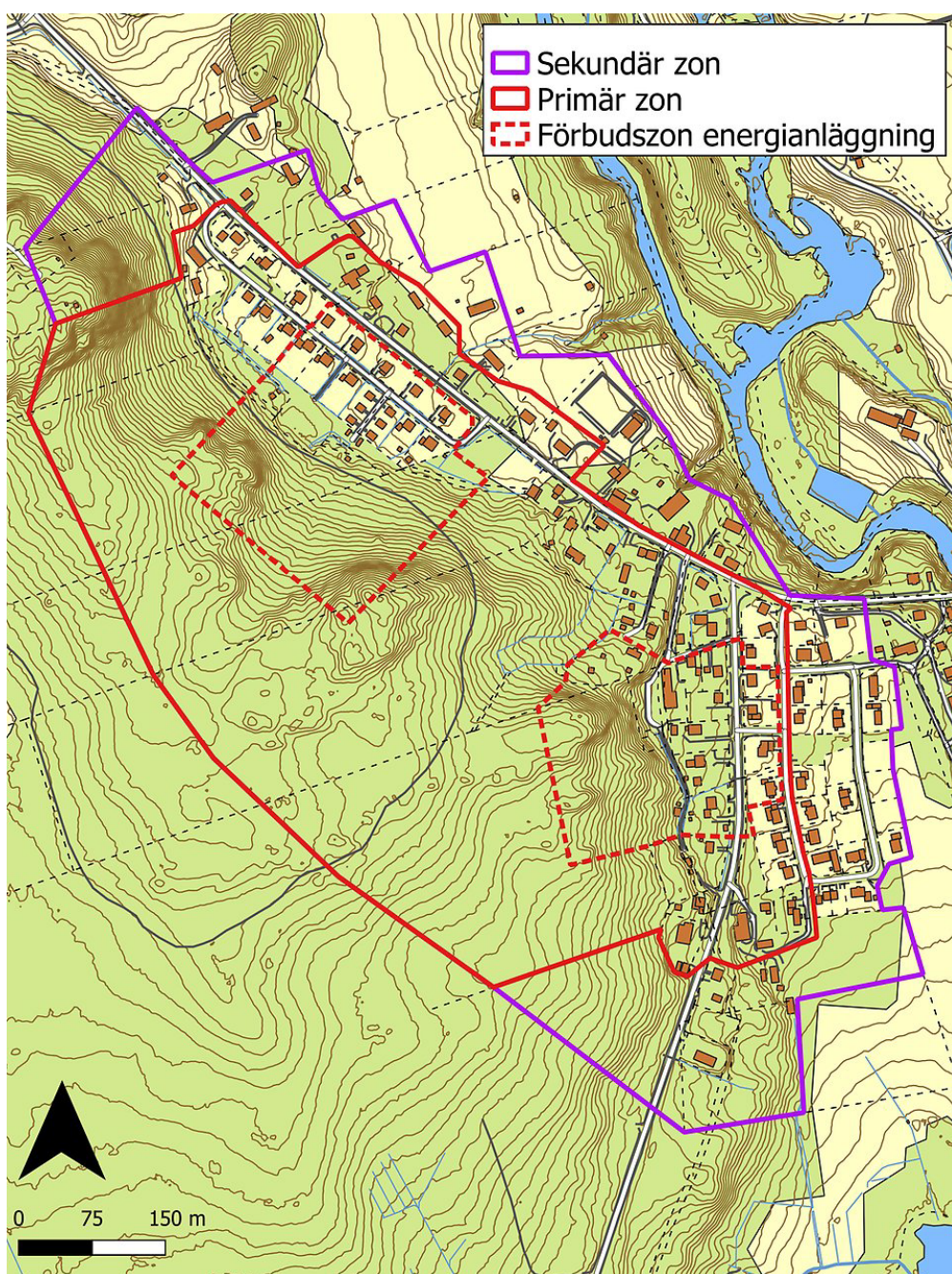
Skyddsföreskrifterna avser att enbart reglera de verksamheter, åtgärder och hanteringar som lokalt bedömts vara de mest påtagliga och vanliga riskerna för grundvattnet. Föreskrifterna är därför inte uttömmande. Miljöbalkens allmänna hänsynsregler och annan tillämplig lagstiftning gäller även fortsättningsvis för sådana områden, vilket innebär att man måste ta hänsyn till grundvattenskyddet i fall där användning, verksamhet, åtgärd med mera innebär att det finns skäl till det. Det kan i vissa fall innebära att man behöver vidta skyddsåtgärder eller t.o.m. avstå från något utöver det som regleras i skyddsföreskrifterna. Vid osäkerhet finns alltid en möjlighet att samråda med den kommunala nämnden för miljöfrågor i frågan.

2 Skyddsföreskrifter

2.1 Skyddsområde

Skyddsföreskrifterna gäller inom det skyddsområde som markeras på nedanstående karta. När gränsen dragits längs en väg innebär det att gränsen är dragen längs yttre dikesren, det vill säga vägområdet med vägen och dikesrenen ingår i skyddszonen.

Vattenskyddsområdet är indelat i tre olika zoner. Sekundär zon, primär zon och en zon inom den primära där det råder förbud mot energianläggningar som berg- eller jordvärme. Avgränsningen av skyddsområdet har i stora drag genomförts baserat på en sammanvägning av identifierade risker inom vattentäktens tillrinningsområde. Zonindelningen av skyddsområdet är framtagna utifrån vilka behov av skyddsföreskrifter som identifierats för olika delområden.

2.2 Skyltning

Huvudmannen för vattentäkten ska se till att informationsskyltar finns uppsatta på väl synlig plats vid vägar och längs skoterleder som leder in och igenom vattenskyddsområdet. Skyltningen ska utformas enligt de rekommendationer som givits ut av Naturvårdsverket m.fl. och som finns i foldern "Utmärkning av vattenskyddsområde".

2.3 Dispens

Dispens från skyddsföreskrifterna kan sökas hos den kommunala nämnden för miljöfrågor. Den kommunala nämnden för miljöfrågor kan ge dispens från skyddsföreskrifterna om det finns särskilda skäl.

2.4 Allmänt om förbud, dispenser och tillstånd

Skyddsföreskrifterna riktar sig till fastighetsägare och innehavare av särskild rätt (t.ex. hyresrätt, arrende, ledningsrätt). Det innebär att förbud och tillstånd normalt gäller per fastighet, även om det finns flera fastighetsägare. Om det på en fastighet finns flera hushåll, verksamheter eller andra innehavare av särskild rätt, gäller förbud och tillståndskrav per hushåll, per verksamhet eller per annan innehavare av särskild rätt. Förbud och tillståndskrav kan gälla per verksamhet om verksamheten sträcker sig över flera fastigheter.

Innan tillstånd eller dispens medges ska samråd mellan tillståndsgivande myndighet och vattentäktens huvudman ske. Tillstånd och dispenser för verksamheter eller åtgärder får endast beviljas om syftet med vattenskyddet inte motverkas och under förutsättning att åtgärden inte strider mot bestämmelser i miljöbalken. Tillstånd och dispenser får förenas med de villkor som behövs.

Ansökningshandlingar och ytterligare information om att ansöka om tillstånd kan erhållas från tillståndsgivande myndighet. Underlaget för tillståndsprövningen lämnas in av den sökande, varefter ett skriftligt tillstånd lämnas alternativt avslås ansökan.

2.5 Undantag för den kommunala vattenförsörjningsverksamheten

Föreskrifterna utgör inget hinder mot den hantering, de åtgärder och de verksamheter som är nödvändiga för den kommunala vattenförsörjningsverksamhetens bedrivande.

2.6 Undantag för akuta åtgärder

Föreskrifternas krav på tillstånd gäller inte åtgärder som genast måste genomföras för att förhindra eller åtgärda faror för människors liv och hälsa, grundvattnet eller miljön. Åtgärder som genast måste genomföras för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner får också göras utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd för akuta åtgärder enligt detta stycke gäller under förutsättning att tillsynsmyndigheten inom två dygn från att genomförd åtgärd inletts underrättas om åtgärderna.

2.7 Ikraftträdande

Vattenskyddsområdet för Botsmark med tillhörande skyddsföreskrifter träder ikraft 2024-02-26. Skyddsföreskrifterna gäller i enlighet med miljöbalken 7 kap 22 § och 30 § omedelbart, även om de överklagas.

2.8 Övergångsregler

Befintliga verksamheter och hantering som är tillståndspliktig enligt dessa föreskrifter ska senast 1 år efter det att skyddsföreskrifterna trätt i kraft ha lämnat in ansökan om tillstånd till kommunala nämnden för miljöfrågor. Nya tillståndspliktiga verksamheter eller nya tillståndspliktiga hanteringar ska ha erhållit tillstånd innan verksamheten eller hanteringen påbörjas.

I de fall det krävs fysiska åtgärder på befintliga anläggningar, maskiner eller dylikt inom befintlig verksamhet eller befintlig hantering för att uppfylla skyddsföreskrifterna, men inte tillstånd krävs, ska åtgärderna ha genomförts senast 2 år efter att skyddsföreskrifterna trätt i kraft.

2.9 Definitioner

Arbetsfordon: Fordon som främst är avsedda att användas för kommersiell verksamhet, undantaget fordon som är avsedda enbart för personbefordran och transport av serviceutrustning som t ex verktyg och reservdelar samt är försedda med 9 sittplatser eller färre. Arbetsfordon kan vara traktorer, lastbilar, transportbilar, grävmaskin, vält m.m. Även arbetsfordon uppställda för reparation ingår.

Arbetsmaskin: Alla andra maskiner som inte är ett fordon och som drivs med flytande bränsle eller innehåller oljor. Det kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk etc.

Avfall: Varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallstyp enligt bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614) och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. Hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i enskilda tunnor för regelbunden sophämtning, är ej att betrakta som avfall enligt dessa föreskrifter. Komposterbart hushållsavfall från enskilt hushåll, vilket läggs i hushållskompost på den egna tomten är ej heller att betrakta som avfall.

Avloppsvatten: Avser i dessa föreskrifter

- a) spillvatten eller annan flytande orenlighet,
- b) vatten som använts som kylning,
- c) dagvatten, eller
- d) vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats

Dagvatten: Vatten som rinner av från gator, vägar, tak och andra hårdgjorda ytor vid regn eller snösmältning och som inte tränger ner i marken.

Deponi: Upplag av avfall på eller i jorden, i enlighet med definition i miljöbalken 15 kap. 5 a §. Som deponi räknas inte en plats där avfall

1. lastas om för att förbereda det för vidare transport till en annan plats där det ska behandlas,
2. lagras innan det återvinns, om lagringen sker under en kortare period än tre år, eller
3. lagras innan det bortskaffas, om lagringen sker under en kortare period än ett år.

Etablering: Omfattar etablering av verksamhet, liksom utökning av befintlig verksamhet in i en skyddszon.

Farligt avfall: Omfattar det avfall som avses i 1 kap 4 § avfallsförordningen (2020:614).

Förorenade massor: Massor från ett område, en deponi eller mark, grundvatten eller sediment, vars föroreningshalter överskrider nivåer för mindre än ringa risk (MRR) enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1.

Förorenat område: Mark- och vattenområde, grundvatten samt byggnader och anläggningar som p.g.a. miljöskada är så förorenade att de kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller för miljön.

Hantering: En verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, lagring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, omlastning eller därmed jämförliga förfaranden. Transport ingår inte i begreppet.

Invallning: Ett sekundärt skydd i form av ett fysiskt hinder som fångar in den förvarade vätskan, som saknar anslutning till avlopp och som förhindrar läckage, överfyllnad och spill från att spridas vidare till omgivningen samt förhindrar ansamling av regn- och smältvatten

Kemikalier skadliga för grundvattnet: Omfattar i dessa föreskrifter petroleumprodukter, brandfarliga vätskor, pesticider (bekämpningsmedel), klorerade lösnings- och blekmedel samt per- och polyflourerade alkylsubstanser (PFAS) liksom flytande eller pulverformiga produkter som innehåller dessa kemikalier.

Markberedning: En åtgärd som utförs på främst hyggen för att underlätta förnyringen. Syftet med markberedningen är att blottlägga mineraljorden, vilket tar bort konkurrerande vegetation för plantan eller fröet.

Mesa: En restprodukt som bildas vid sulfatkokning i en pappersmassfabrik, bestående av ett slam av olöslig kalciumkarbonat (CaCO₃).

Motorfordon: Motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is. Här omfattas bland annat bil, traktor, skoter, vattenskoter och motorbåt. Uttryckligt undantag från definitionen görs för eldriven rullstol eller eldrivet fordon med en tramp- eller vevanordning som är att anse som cykel.

Mängder som normalt förekommer inom ett hushåll: Avser hantering av den mängd som motsvaras av enstaka förpackningar av de storlekarna som man som enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring i samband med målning av enskilt bostadshus ingår också i begreppet.

Permanent upplag av bark, ved, timmer eller liknande: Upplag av dessa produkter med en varaktighet på längre än två avverkningsår. Kortare upplagstid är således tillfälliga upplag.

Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor: Rör endast flytande kemikalier. I begreppet ingår inte aerosoler eller ämnen som är i gasform vid normalt lufttryck men lagras som vätska i gastuber (exempelvis gasol).

Röjning: Fällning av träd som lämnas på marken för att förmultna, med syfte att främja skogens utveckling.

Tillstånd: Ett beslut om att hinder inte föreligger mot att bedriva den verksamhet eller vidta de åtgärder som avses att göras. Tillståndet kan förenas med villkor.

Växtnäringsämnen omfattar gödsel från djur (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel och urin), avloppsslam, handelsgödsel och liknande ämnen med syfte att höja växtproduktionen. Gödsel direkt från betande djur ingår inte i begreppet växtnäringsämnen i dessa föreskrifter.

3 Föreskrifter om inskränkningar

Skyddsföreskrifter för primär respektive sekundär skyddszon redovisas i separata kapitel (2.10.1 respektive 2.10.2).

3.1 Föreskrifter om inskränkningar i primär skyddszon

§ 1 PETROLEUMPRODUKTER OCH BRANDFARLIGA VÄTSKOR

Hantering av petroleumprodukter och brandfarliga vätskor i större volym än sammanlagt 60 liter är förbjuden. Undantag från förbudet gäller för drivmedel och oljor i fordon och arbetsmaskiners egna tankar för bränsle och oljor samt för bränsle i cistern för befintlig uppvärmning.

Cistern för bränsle för befintlig uppvärmning av fastighet, liksom byte av cistern för denna användning, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Förvaring av petroleumprodukter och brandfarliga vätskor samt stationära förbränningsmotorer är förbjuden om inte förvaring sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas.

§ 2 KEMIKALIER, UTÖVER REGLERADE I §1

Förvaring av kemikalier skadliga för grundvattnet (utöver de som regleras i §1) är förbjuden, om förvaring inte sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas.

Hantering av större mängder kemikalier än vad som normalt förekommer inom ett hushåll kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Tillståndskravet gäller även för andra kemikalier än de som ingår i definition av kemikalier skadliga för grundvattnet.

§ 3 VÄXTNÄRINGSÄMNINGEN

Förvaring och spridning av växtnäringsämnen kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för trädgårdsskötsel med mängder som normalt förekommer inom ett hushåll.

§ 4 SKOGSBRUK

Permanent upplag av bark, ved, timmer eller liknande är förbjudna. Tillfälliga upplag av bark, ved, timmer eller liknande med en varaktighet längre än 3 månader kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Förbud och tillståndsplikt gäller inte för icke-kommersiella upplag, om de ligger under tak eller annan konstruktion till skydd mot nederbörd. Vedhantering för eldning i bostadshus är också undantagen från förbud och tillståndskrav.

Maskinell markberedning kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Annan avverkning än manuell röjning kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 5 AVLOPP OCH DAGVATTEN

Etablering av infiltrationsanläggningar, markbäddar, i markförlagda slutna tankar för avloppsvatten eller andra avloppsanläggningar är förbjudet. Etablering av anläggning för avledning av dagvatten är undantagna från förbudet, men kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller anläggning för avledning från ytor som utgörs av tomtmark, gång- eller cykelväg.

Kompostering av latrin och avloppsslam är förbjuden.

§ 6 AVFALL, UPPLAG OCH DEPONIER

Deponering eller nedgrävning av avfall eller förorenade massor är förbjudet. Upplag av asfalt, mesa eller kemiska halkbekämpningsmedel är förbjudet.

Förvaring av flytande farligt avfall är förbjuden om inte invallning finns. Större volym än sammanlagt 60 liter flytande farligt avfall får inte förvaras.

Snö från trafikerade ytor utanför primär skyddszon får inte läggas upp.

§ 7 VÄGHÅLLNING

Kemisk halkbekämpning och kemisk dammbekämpning på vägar kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Saltblandad sand med maximalt 20 kg salt/m³ undantas från tillståndsplikten. Även saltning av väg vid extrem halka, dock maximalt 4 gånger/år på respektive vägsträcka, undantas från tillståndsplikten.

§ 8 TÄKTVERKSAMHET

Kommersiell berg-, sand- och grustäkt, annan kommersiell täktverksamhet eller husbehovstäkt är förbjudna.

§ 9 GRUVVERKSAMHET

Gruvbrytning och prospektering är förbjudet.

§ 10 UPPSTÄLLNING OCH SKÖTSEL AV MOTORDRIVNA FORDON OCH MASKINER

För motordrivet arbetsfordon eller arbetsmaskin är det förbjudet med tankning. Undantag från förbudet gäller om tankning sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas och det finns beredskap att omedelbart omhänderta spill.

För motordrivet arbetsfordon eller arbetsmaskin är det förbjudet med uppställning med varaktighet längre än 8 timmar. Undantag från förbudet gäller om uppställning sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas.

Undantag från förbuden avseende tankning och uppställning gäller även för arbetsfordon och arbetsmaskiner med tankvolym på mindre än 10 l.

Tvätt av motorfordon är förbjuden. Förbudet avser inte tvätt utan rengöringsmedel.

§ 11 ENERGIANLÄGGNINGAR

Inom förbudszon för energianläggning: Etablering av anläggningar för lagring och/eller utvinning av kyla eller värmeenergi i eller ur berg eller mark är förbjudet. Förbudet gäller även anläggande av kompletterande borrhål eller kompletterande jordvärme till befintliga energianläggningar.

Övriga området: Etablering av anläggningar för lagring och/eller utvinning av kyla eller värmeenergi i eller ur berg eller mark kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Tillståndskravet gäller även anläggande av kompletterande borrhål eller kompletterande jordvärme till befintliga energianläggningar. För etablering av energianläggningar i berg gäller dessutom att de är förbjudna om de inte efter anläggande och installation återfylls med tätande material.

§ 12 ENSKILDA GRUNDVATTENTÄKTER

Etablering av brunn för enskild vattenförsörjning är förbjudet.

§ 13 SCHAKTNINGS- OCH MARKARBETEN

Schaktnings- och markarbeten, inklusive pålning och spontning, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för schaktnings- och markarbeten inom en total yta för arbetet på mindre än 150 m² och grundare än 3 m. Tillstånd krävs dock alltid för schaktnings- och markarbeten som berör förorenat område.

§14 FRILUFTSAKTIVITETER

Tävling med motorfordon är förbjuden.

§ 15 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Tillverkning av asfalt är förbjudet.

Etablering eller ändring av verksamhet, som är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordning (2013:251) och som inte regleras under någon annan punkt i dessa skyddsföreskrifter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

3.2 Föreskrifter om inskränkningar i sekundär skyddszon

§ 16 PETROLEUMPRODUKTER OCH BRANDFARLIGA VÄTSKOR

Att förvara sammanlagt mer än 3,2 m³ petroleumprodukter i cistern eller andra behållare är förbjudet. Undantag från förbudet gäller för verksamhet med tillhörande förvaring på mer än 3,2 m³ som påbörjats innan denna skyddsföreskrift trätt i kraft, men volymen på sådan förvaring får inte utökas efter ikraftträdandet.

Förvaring av petroleumprodukter och brandfarliga vätskor samt stationära förbränningsmotorer är förbjudna, om förvaring inte sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas. För förvaring av sammanlagt mer än 60 l petroleumprodukter och brandfarliga vätskor gäller dessutom att den är förbjuden om förvaringen inte sker i en invallning som kan samla upp hela volymen av den största behållaren samt 10 % av summan av övriga behållares volym.

Hantering av petroleumprodukter och brandfarliga vätskor i större volym än sammanlagt 250 liter kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Drivmedel och oljor i fordon och arbetsmaskiners egna tankar för bränsle och oljor är undantagna från denna paragrafs bestämmelser om förvaring och annan hantering.

§ 17 KEMIKALIER, UTÖVER REGLERADE I §16

Förvaring av kemikalier skadliga för grundvattnet (utöver de som regleras i §16) är förbjuden, om förvaring inte sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas.

Hantering av större mängder kemikalier än vad som normalt förekommer inom ett hushåll kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 18 SKOGSBRUK

Permanent upplag av bark, ved, timmer eller liknande kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för icke-kommersiella upplag, om de ligger under tak eller annan konstruktion till skydd mot nederbörd. Vedhantering för eldning i bostadshus är också undantagen från tillståndskrav.

Maskinell markberedning kräver tillstånd från kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 19 AVLOPP OCH DAGVATTEN

Etablering av infiltrationsanläggningar, markbäddar, i mark förlagda slutna tankar för avloppsvatten eller andra enskilda avloppsanläggningar kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Även etablering av anläggning för avledning av dagvatten kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller anläggning för avledning från ytor som utgörs av tomtmark, gång- eller cykelväg.

Kompostering av latrin och avloppsslam kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 20 AVFALL, UPPLAG OCH DEPONIER

Deponering eller nedgrävning av avfall eller förorenade massor är förbjudet. Upplag av asfalt eller kemiska halkbekämpningsmedel kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

Förvaring av flytande farligt avfall är förbjuden om inte invallning finns. Större volym än sammanlagt 60 liter flytande farligt avfall får inte förvaras.

Uppläggning av snö härrörande från trafikerade ytor utanför skyddsområdet kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 21 TÄKTVERKSAMHET

Kommersiell berg-, sand- eller grustäkt eller annan kommersiell täktverksamhet samt husbehovstäkter kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från tillståndskravet gäller för husbehovstäkter med en total yta på mindre än 150 m² och grundare än 3 m.

§ 22 GRUVVERKSAMHET

Grubrytning och prospektering är förbjudet.

§ 23 UPPSTÄLLNING OCH SKÖTSEL AV MOTORDRIVNA FORDON OCH MASKINER

För motordrivet arbetsfordon eller arbetsmaskin är det förbjudet med tankning. Undantag från förbudet gäller om tankning sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas och det finns beredskap att omedelbart omhänderta spill eller om eventuellt spill avbördas till plats utanför vattenskyddsområdet för att där kunna omhändertas på godtagbart sätt enligt gällande bestämmelser.

För motordrivet arbetsfordon eller arbetsmaskin är det förbjudet med uppställning med varaktighet längre än 8 timmar. Undantag från förbudet gäller om uppställning sker på en yta där åtgärder vidtagits på sådana sätt att förorening av mark och grundvatten förhindras och att spill säkert kan omhändertas eller avbördas till plats utanför vattenskyddsområdet för att där kunna omhändertas på godtagbart sätt enligt gällande bestämmelser.

Undantag från förbuden avseende tankning och uppställning gäller även för arbetsfordon och arbetsmaskiner med tankvolym på mindre än 10 l.

§ 24 ENERGIANLÄGGNINGAR

Etablering av anläggningar för lagring och/eller utvinning av kyla eller värmeenergi i eller ur berg eller mark kräver tillstånd från den kommunala

nämnden för miljöfrågor. Tillståndskravet gäller även anläggande av kompletterande borrhål till befintliga energianläggningar.

§ 25 ENSKILDA GRUNDVATTENTÄKTER

Etablering av brunn för enskild vattenförsörjning kräver tillstånd från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 26 SCHAKTNINGS- OCH MARKARBETEN

Schaktnings- och markarbeten som berör förorenat område kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

§ 27 MILJÖFARLIG VERKSAMHET

Tillverkning av asfalt är förbjudet.

Etablering eller ändring av verksamhet, som är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordning (2013:251) och som inte regleras under någon annan punkt i dessa skyddsföreskrifter, kräver tillstånd av den kommunala nämnden för miljöfrågor.

4 Upplysningar

4.1 Underrättelse om olyckshändelse och brandsläckning

Vid olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening, bör den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112, Miljö- och hälsoskydd samt vattentäktens huvudman (genom VAKIN) omedelbart underrättas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet.

Vid brandsläckningsarbete inom vattenskyddsområdet bör efter avslutad insats omedelbar underrättelse ske till Miljö- och hälsoskydd samt vattentäktens huvudman.

4.2 Beredskap

Uppgifter angående vattenskyddsområdet samt en plan för sanering vid akut föroreningsrisk bör finnas hos Räddningstjänsten. Räddningstjänsten ska även ha uppgifter om kontaktpersoner på VAKIN.

4.3 Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera regleras i 31 kap 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörd del av fastighet. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skydds föreskrift.

4.4 Påföljd vid överträdelse av skydds föreskrift

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap 2 § samt 29 kap 2 a § miljöbalken. För brott mot områdesskydd döms till böter eller fängelse i högst två år den som med uppsåt eller av oaktsamhet, orsakar en skada eller en risk för skada på eller annan olägenhet för de miljövärden som avses att skyddas i ett vattenskyddsområde.

4.5 Tillsyn

Den kommunala nämnden för miljöfrågor i kommunen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet.

4.6 Avgifter

Avgifter finns för prövning av ärenden enligt dessa skydds föreskrifter och avgifter för tillsyn av efterlevnad av dessa föreskrifter. Avgifterna regleras i en taxa som antagits av kommunfullmäktige.

4.7 Övrig lagstiftning

Tillstånd och dispens enligt föreskrifterna i detta beslut fritar inte från prövning enligt annan lagstiftning.

4.8 Ny och ersättande lagstiftning

Ny eller ersättande lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom aktuellt vattenskyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter. Det gäller även definitionerna i föreskrifterna.

4.8.1 Information

Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

4.8.2 Transport av farligt gods

Länsstyrelsen har i särskilt beslut rekommenderat vissa vägar för transport av farligt gods i länet. Väg 364 i Botsmark är en sådan väg.

4.8.3 Övrig reglering

Utöver ovanstående reglering gäller bland annat vad som sägs i gällande författningar och Naturvårdsverkets föreskrifter. Delar av dessa beskrivs nedan.

Detta avsnitt är inte reglerande utan informerande och kan komma att uppdateras. Senaste revideringen är utförd 2023-03-30.

4.8.4 Hantering av oljor, brandfarliga vätskor och övriga kemikalier

Vattentäkter måste skyddas mot vätskor som kan förorena dricksvattnet. Brandfarliga vätskor (t ex petroleumprodukter) är mycket besvärliga föroreningar i detta sammanhang. Det räcker t ex med en liter dieselolja för att göra 100 000 liter vatten odrickbart. Det medför dock ingen hälsorisk att dricka vattnet vid låga halter diesel, även om det luktar och smakar illa. Oljeföroreningar kan bli kvar under mycket lång tid (flera år) i mark och grundvatten.

Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2021:10) gäller hantering av brandfarliga vätskor (flampunkt som inte överstiger 100°C) eller spillolja i cisterner ovan och i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska samt rörledningar och slangledningar som är anslutna till sådana cisterner. Inom vattenskyddsområde gäller föreskrifterna för hantering av mer än 150 liter brandfarliga vätskor eller spillolja, och då omfattas även s k "lösa behållare" (dunkar, fat o dyl samt behållare godkända för transport).

I föreskrifterna ställs krav på att den som avser att installera en cistern som omfattas av föreskrifterna ska informera tillsynsmyndigheten om detta. Inom vattenskyddsområde gäller informationsplikten även för den som avser att hantera mer än totalt 150 liter i lösa behållare under minst fem dagar under en sammanhängande trettiodagarsperiod. Informationen ska göras fyra veckor innan installationen påbörjas eller hanteringen inleds. Krav på kontroller finns i föreskrifter om cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor (MSBFS 2018:3) samt, beträffande sekundära skydd, i NFS 2021:10.

I föreskrifterna anges särskilda krav som gäller inom vattenskyddsområden. Cisterner i och ovan mark ska ha sekundärt skydd. Med sekundärt skydd avses skydd som syftar till att fånga upp läckage, överfyllning och spill. Rörledningar och slangledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd. Undantag från kravet gäller dock för cisterner med tillhörande ledningar i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat. Rörledning i byggnad får inte dras i eller under golv, utan ska förläggas väl synlig. Sekundära skydd för cisterner i vattenskyddsområden ska kontrolleras regelbundet. Det finns övergångsbestämmelser för när sekundära skydd ska vara installerade och för när kontroller av sekundära skydd senast ska vara utförda.

Inom vattentäktzon, primär skyddszon och sekundär skyddszon är det förbjudet att hantera mer än 150 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor utan sekundärt skydd. Krav som ställs på det sekundära skyddet anges i föreskrifterna. Övergångstiden för när befintliga lösa behållare över 150 liter ska ha sekundärt skydd enligt NFS 2021:10 är ett år efter att skyddet antas, om de är lokaliserade utanför det vattenskyddsområde som fanns innan detta skyddsområde fastställs. För övriga lösa behållare över 150 liter finns inga övergångsbestämmelser.

Vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde ska skylt med texten "VATTENSKYDDSOMRÅDE" vara uppsatt. Skylten ska vara väl synlig och av varaktig beskaffenhet. Skylten ska även innehålla följande information: Fastighetsbeteckning, adress, volym, högsta fyllningsflöde och innehåll.

Om vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter innehåller strängare krav än föreskrifterna gäller de kraven.

För hantering av kemikalier och/eller petroleumprodukter skall i övrigt iakttas vad som gäller enligt miljöbalken (1998:808) 14 kap angående kemiska produkter, lagen om brandfarliga och explosiva varor (2010:1011), lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

(1999:381) samt förordningen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (2015:236).

4.9 Spridning av kemiska bekämpningsmedel

Det finns numera generella förbud mot användning av växtskyddsmedel bl a på tomtmark för bostadshus eller på krukväxter i hemträdgårdsmiljö, i växthus som inte används yrkesmässigt, på växter inomhus (utom i produktionslokaler, lagerlokaler eller liknande lokaler), på viss ängs- och betesmark, på gårdar till förskolor eller på lekplatser som allmänheten har tillträde till och i parker och trädgårdar eller andra områden som i första hand är avsedda att vara rekreationsområden som allmänheten har tillträde till. Till sistnämnda typen av områden räknas normalt inte begravningsplatser, men det finns tillståndsplikt enligt nedan vid spridning på genomsläppliga ytor (t ex grusgångar) eller hårdgjorda ytor som är tillämplig för sådana ytor inom en begravningsplats. Anmälan krävs även för spridning på områden större än 1000m² där allmänheten får färdas, med undantag för åkermark. Vid särskilda skäl kan dispens sökas från förbuden, men i ett vattenskyddsområde är det osannolikt att en sådan dispens beviljas. Bekämpningsmedel med ämnen som har låg eller begränsad risk är undantagna från det generella förbudet om det anges i Kemikalieinspektionens bekämpningsmedelsregister att medlet är tillåtet eller om det anges i Jordbruksverkets katalog över växtskyddsmedel med begränsad risk som får användas.

Enligt förordning om bekämpningsmedel (SFS 2014:425) finns allmänna bestämmelser om förvaring/lagring, användning och annan hantering av bekämpningsmedel (växtskyddsmedel och vissa biocidprodukter). För växtskyddsmedel finns även krav på tillstånd eller anmälan för olika typer av ytor som vid idrotts- och fritidsanläggningar, på grusytor, på asfalt m.m. även när det inte är vattenskyddsområde. Dessutom finns det i Naturvårdsverkets föreskrifter om växtskyddsmedel (NFS 2015:2) angivet allmänna skyddsavstånd vid spridning av växtskyddsmedel som gäller för alla och envar (t ex 12 m till dricksvattenbrunnar).

4.9.1 Vattenverksamhet

Enligt miljöbalken 11 kapitel krävs tillstånd för vattenverksamhet, med vissa undantag. Med vattenverksamhet avses uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pållning i vattenområden, bortledning av vatten från eller grävning, sprängning och rensning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om

åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge. Markavvattning får inte heller utföras utan tillstånd.

4.9.2 Skogsbruk

Enligt Skogsvårdslagen (1979:429) och Skogsstyrelsens föreskrifter samt allmänna råd gäller att ägare till skogsmark är skyldig att anmäla föryngringsavverkning som omfattar minst 0,5 ha till Skogsstyrelsen. Anmälan ska göras minst sex veckor innan.

4.9.3 Förorenade områden

Om en förorening upptäcks på en fastighet är det fastighetsägarens eller verksamhetsutövarens skyldighet att omgående underrätta tillsynsmyndigheten (miljö- och hälsoskydd). Enligt miljöbalkens 10 kapitel är det verksamhetsutövaren som är utrednings- och saneringsansvarig, men även fastighetsägaren kan bli ansvarig.

4.9.4 Återvinning av avfall för anläggningsändamål

Om avfall ska användas för anläggningsändamål är verksamheten att betrakta som "återvinning för anläggningsändamål", vilket är en tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) 29 kap 34-35 §. Om 29 kap 35§ är tillämplig innebär det att verksamheten i sin tur omfattas av §15 och §27 i föreliggande skyddsföreskrifter.